

XVI. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

1. Методика викладання мови та літератури.

Олена Крекотень

(Суми, Україна)

ДИДАКТИЗАЦІЯ РОЗУМІННЯ НА СЛУХ ФРАНКОМОВНИХ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ СТУДЕНТАМИ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Варто відмітити, що метою вивчення іноземної мови є оволодіння певним комплексом навичок, що дозволять спілкуватись в автентичних професійних ситуаціях. Не викликає сумніву як важливість розуміння іноземної мови на слух, адже висловлюватись без розуміння співрозмовника неможливо, так і складність цього процесу, особливо по відношенню до французької мови, де швидкість мовного потоку викликає певні складнощі у студентів-початківців. Викладач стикається зі ще більшими складнощами, бо у вітчизняних підручниках з французької мови фахового спрямування дуже мало уваги приділяється розумінню на слух. Тому вважаємо доцільним як теоретичне, так і практичне дослідження теми.

Проблеми розуміння на слух приваблювали увагу науковців з давніх часів, хоча з розширенням можливостей техніки і горизонтів дидактики тема поновлюється і розкривається по-новому. *Ylva Sørli* підтримує думку групи дослідників у визначенні автентичного документа, як будь-якого, що не призначений для адаптованого навчання[1, с.7]. Більше того, вона радить викладачам шукати і використовувати документи, що не містяться у підручниках. *Ylva Sørli* [1] присвятила своє дослідження саме розумінню мови на слух студентів з Норвегії, що починають вивчати мову, тому вважаємо за доцільне зупинитись на ньому більш детально. Для представлення студентам було обрано два документи: один адаптований під вивчення французької мови початківцями, а інший – дійсно автентичний. Метою дослідження було

дослідити різницю в розумінні двох текстів та причини такої різниці. Враховуючи, що документи мали ідентичну тему, час звучання та стиль, демонструвалися двічі, дива не сталося. Адаптований документ сприймався краще, хоч розуміння автентичного значно покращилось, коли викладач надав текстовий супровід[1, с.54; 57]. Дослідниця намагалась пояснити причини і окреслити шляхи вирішення проблеми. Серед резонів, що завадили розумінню, виділено 9 факторів: особливості вимови дикторів, якість звуку запису, швидкість мовлення, довжина запису, словниковий запас (наявність незнайомих або складних слів), конструкція фраз, ускладнених граматичними явищами, кількість інформації, кількість персонажів, незнайома тематика[1, с.59]. Однак, подальше анкетування показало, що студенти вбачають мотивацію у використанні автентичних документів з умовою вибору документів меншого розміру та знайомої тематики.

Стосовно студентів туристичної сфери, надзвичайної важливості набирає правильний вибір туристичних документів, що не сприяє втраті мотивації до вивчення іноземної мови. Н.С. Дмитренко розділяє точку зору науковців, що студентам-початківцям варто надавати два види текстів: 1) тексти повсякденного вжитку, які несуть у собі функціональну місію, тобто рекламують або інструктують. Це вивіски, схеми, покажчики, діаграми, інструкції, буклети тощо; 2) тексти інформативного контексту, які містять інформацію, що оновлюється: статті, опитування, інтерв'ю, опитування[2, с.108]. Вимоги щодо відбору контенту пов'язані з культурологічним аспектом, професійною спрямованістю студента, ситуативною природністю мовлення, національною специфікою. Варто відзначити, що в будь якому аудіо тексті для розуміння надзвичайно значимим є звуковий ряд: вуличний шум, телефонні дзвінки, фонові розмови, музика, звуки дощу, спів пташок тощо. Це може формувати навички сприймання іноземної мови, а без цього «робота з текстом втрачає властивості реальної комунікації» [2, с.109].

У вивченні другої мови за професійним спрямуванням, у нашому випадку спеціалізації сфери туризму, дуже важливо спиратись на базові знання першої

іноземної мови, англійської. Дидактичний підхід, заснований на аналізі та порівнянні двох мов, дає позитивний ефект[1, с.3]. Відомо, що є два рівні розуміння документу: 1) загальне розуміння; 2) детальне розуміння. В залежності від мети використовуються різні прийоми подавання матеріалу та контролю розуміння. По-перше, представлення інтерактивних групових завдань, націлених на «співробітництво учасників у виробленні єдиної ідеї» [2, с.109]. По-друге, ефективний результат дають завдання з «інформаційною прогалиною» та проблемно орієнтовані завдання, що базуються на припущенні або знаходженні розбіжностей тощо. І нарешті, ситуації спонтанного спілкування. Н.Є. Дмитренко вважає, що від характеру завдання на прослуховування залежить ефективність роботи викладача[2, с.109].

Робота над розумінням на слух передбачає три етапи:

- 1) мотиваційний етап або діяльність перед прослуховуванням;
- 2) етап прослуховування;
- 3) контроль розуміння або вільна інтерпретація.

Другий етап включає три прослуховування: спочатку викладач просить прослухати текст з метою відповіді на загальне питання, друге прослуховування вимагає детальної інформації, виконання тестових або завдань з «інформаційними прогалинами». Третє прослуховування передбачає самоконтроль або верифікацію ідей.

Студенту, майбутньому менеджеру туристичного бізнесу, не вистачає навичок допомоги клієнту у повсякденних ситуаціях, коли розуміння потреб клієнта чи не найголовніше завдання спеціаліста. Прослуховування професійно орієнтованих діалогів від носіїв мови допоможуть знайти використання лексики у професійній ситуації, ознайомитись з особливостями невербального спілкування, проаналізувати інтонаційні схеми. Особливо важливими для розуміння на слух для спеціалістів туристичної сфери є інтерв'ю або аудіо реклама. Якщо інтерв'ю надає можливості лексико-граматичного аналізу інформаційного контенту, то аудіо реклама, яка характеризується стислістю, чіткістю, повторюваністю, тобто мовні явища в ній значно легші для

запам'ятовування, являє ідеальний варіант прослуховування на початковому етапі. Професійна компетентність фахівця, що працює у сфері туризму, визначається рівнем володіння іноземними мовами. Підготовка професійно-орієнтованого спілкування французькою мовою як другою іноземною, що передбачає розуміння на слух ситуацій з туристичною термінологією та специфікою, має забезпечувати комунікативну компетентність працівників.

Курс розуміння на слух рекомендовано починати з розуміння слів або лексичних сполучень. Наступним кроком має бути розрізнення знайомих слів та емотивного фону потоку інформації. Третій етап включає деталізацію повідомлення та вираження власної думки щодо почутого. Для тих, хто вивчає французьку, як другу мову, в Інтернеті є безліч невеликих текстів для прослуховування, але, в якості прикладу, можемо навести діалог у ресторані, що представляє реальну ситуацію від носіїв французької мови та містить тестові завдання після прослуховування, доступні для елементарного рівня [3]. Сучасні методи викладання вимагають від викладача креативності і ефективності. Рецепти, запрошення, замовлення, інтерв'ю тощо на інтернет-сторінці «Compréhension orale worksheets and online exercises» [4] можуть урізноманітнити роботу з розуміння на слух французького автентичного тексту. Врешті, «Le français facile avec RFI» та «Le français des affaires» пропонують дієві ресурси для викладання французької мови у сфері туризму, готельного та ресторанного господарства [5]. Ці ресурси у вільному доступі, містять тексти на прослуховування та пов'язані з майбутньою професійною діяльністю студентів: презентацію підприємства, виноробні або сироварні, туристичного продукту, аргументацію купівлі туристичного туру, опис скульптури чи пам'ятника, поради по резервації житла та харчуванню. Завдяки використанню автентичних ресурсів до розуміння на слух викладач зміцнюватиме цікавість до предмету та укріплюватиме іншомовні професійні навички.

Труднощі, які виникають у процесі роботи над розумінням на слух в межах комунікативного підходу детально описані О.Ю.Корж: це, перш за все, розуміння власних назв, цифр, дат, назв національностей, назв посад,

організацій, титули[6, с. 98]. В педагогічному експерименті, проведеному дослідницею, вивчались мовні елементи, складні для сприйняття. Серед 70 студентів проводилось анкетування, що показало іменник як найважча частина мови для розуміння (43%), числівник (26%) та дієслово (17%), тоді як найлегшими студенти визначили займенники та прислівники[6, с. 99].

Підсумовуючи сказане, вважаємо доцільним відмітити, що професійна туристична діяльність глибоко пов'язана з іноземною мовою та розумінням на слух, як невід'ємною частиною вивчення мови. Саме тому, дослідження цієї сфери, практичні експерименти слід продовжувати.

Література:

1. Sørli Y. Documents authentiques oraux dans l'enseignement du FLE débutant. A quel niveau, pour quel usage ? / Y.Sørli – Oslo, 2013. – 126p.

2. Використання автентичних текстів в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування./ Н.С. Дмітренко – Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2020, №69. Т.2. – С. 107-11 DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.69-2.21>

3. Français avec Pierre. <https://www.francaisavec pierre.com/exercice-de-comprehension-orale-en-francais/> (дата звернення 30.05.2023)

4. Compréhension orale worksheets and online exercises. [https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais+Langue+%C3%89trang%C3%A8re+\(FLE\)/Compr%C3%A9hension+orale](https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais+Langue+%C3%89trang%C3%A8re+(FLE)/Compr%C3%A9hension+orale) (дата звернення 29.05.2023)

5. Ressources clé en main d'enseignement du français : <https://www.lefrancaisdesaffaires.fr/numerifos/tourisme-hotellerie-restauration/> (дата звернення 29.05.2023)

6. Корж О. Ю. Труднощі аудіювання у студентів факультету фізичного виховання (на матеріалі англomовних новин телеканалу „Euronews”) / О. Ю Корж. – Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2018. – Вип. 2(70). – С. 97–99.